

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גליון פרשת "ויקהל-פקודי"

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

פרשת ויקהל-פקודי

להפוך את העולם למקדש

הלוך ושוב, למרות שהדבר כרוך במאמץ רב, ואילו הפעלת מכשיר חשמלי בלחיצת מתג אסורה, למרות שאינה כרוכה כלל במאמץ. הסיבה לכך היא משום שדווקא את כוחות היצירה שלנו ביקש ריבונו של עולם להשבית ליום אחד, כך שנוכל לכוון את יצירתנו בימי המעשה בהתאם לרצונו והכוונתו.

ל"ט אבות המלאכה האסורים בשבת, המבטאים את כל מלאכות היצירה בעולם, לא נכתבו במפורש בתורה, אלא הם נלמדו ממלאכות בניין המשכן. עניין זה מלמדנו כי כל המלאכות כולן מיועדות לבניין מקדש. כל כוחות היצירה של האדם נועדו להפוך את העולם כולו למקדש, לכלי להשראת שכינה ולקידוש המציאות כולה. על-מנת להבטיח שאכן כך יקרה, אנו משביתים את כוחות העשייה שלנו בשבת, כך שמכוחה נשוב ונפעל בששת ימי המעשה בכיוון הנכון.

כל כוחות היצירה של האדם נועדו להפוך את העולם כולו למקדש

חז"ל (שבת י, ב) מכנים את השבת "מתנה טובה". השבת היא מתנה נפלאה, מתנת חסד. יש הבדל עצום בין שבוע שיש בו שבת קודש, לבין שבוע שאין בו שבת קודש. ללא שבת ישנה ריקנות איומה, המובילה להידרדרות בתחומים המרכזיים ביותר. אחת המשימות הגדולות ביותר המוטלות עלינו היא לקרב את עם ישראל כולו לשבת קודש, ולסייע לעם ישראל להכיר את מתנת השבת. כאשר אוד השבת יאיר בכל בית ישראל וקדושת השבת תמלא את החיים של עם ישראל כולו - נזכה למלא את הייעוד האדיר שבוא עולם הטיל עלינו, להפוך את העולם כולו למקדש.

בתחילת פרשתנו, לפני שמתחילה התורה לעסוק באופן נרחב בציווי על בניית המשכן, מקהיל משה את כל עדת ישראל ומצוה אותם בשם ד' על שמירת השבת. רש"י (ל"ה, ב') מסביר כי הקדמת הציווי על השבת באה ללמדנו כי בניית המשכן איננה דוחה את השבת. ללא חידוש זה, היינו עלולים לחשוב כי בניין המשכן הוא כה חשוב ומשמעותי, ולא נכון להשהות את בניינו אפילו לרגע אחד, ולכן מחדשת התורה כי המשכן יכול להיבנות אך ורק על יסוד שבת קודש.

מהי עניינה של השבת? במשך ששת ימי המעשה, האדם פועל, יוצר ומשכלל את הבריאה. בידיו של האדם נמצאת היכולת להשפיע ולכוון את המציאות כולה. דווקא מתוך כך עולה חשש גדול: מה מבטיח שהוא אכן יכוונה לכיוון החיובי והרצוי, ולא ידרדר אותה ויקלקלה? לשם כך נתן לנו הקב"ה את שבת קודש. השבת עוצרת את מהלך חייו של האדם, ומזכירה לו את הכיוון הנכון אליו יש לשאוף ולהוביל את המציאות כולה. באמצעות השבת כוח היצירה של האדם ליום אחד בשבוע, ניתנת בידו האפשרות לשוב ולהיפגש עם היוצר האמיתי, עם בורא כול. מפגש מחודש זה, מוביל אותנו לכוון את אורח חיינו בששת ימי המעשה, בהתאם לרצון הבורא, לעילוי העולם וקידושו.

ואכן, לא כל מלאכה נאסרה בשבת, אלא רק מלאכה המוגדרת כ"מלאכת מחשבת", דהיינו מלאכה של יצירה, מלאכת אומן, שיש בה כוונה ורצון. משום כך, אין כל איסור בסחיבת חפצים כבדים (שאינם מוקצה) ברחבי הבית,

מעוניינים להרחיב?

סרקו את הקוד לצפייה בדברי הרב דרוקמן זצ"ל

שבת שלום!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

אולפן

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פְּרָשׁוֹת וַיִּקְהַל-פְּקוּדֵי

הַמַּגְדֵּל הַעֶקוּם

הַשְּׂרָאָת שְׂכִינָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל – לֹא עָבְדוּ בַמֶּרֶץ כָּל הַזְּמַן. אֲלֵא בְּכָל שָׁבוּעַ עָשׂוּ יוֹם שֶׁל הַפְּסָקָה, יוֹנוֹ קִפְץ: "נִכּוֹן, לְמַדְנוּ עַל זֶה. בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַפְּסִיקוּ אֶת עֲבוֹדַת הַמִּשְׁכָּן, בְּאֵמַת הַתְּפִלָּאִתִּי שֶׁבְּשִׁבְלֵי דָבָר כָּל כֶּף חָשׁוּב לֹא הִמְשִׁיכוּ לְעַבֵּד בַּשַּׁבָּת". אָבֵא הַסְּבִיר: "בְּדִיוֹק בְּגִלּוֹל זֶה צָרִיךְ לְהַפְּסִיק בַּשַּׁבָּת עִם כָּל הָעֲשִׂיָּה. מִטְּרַת הַשַּׁבָּת הִיא לְעַצֵּר אֶת שֵׁשֶׁת יְמֵי הָעֲשִׂיָּה שֶׁלָּנוּ, וְלִרְאוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ פּוֹעֲלִים בְּהֵם בְּאֵמַת לְפִי כֹּנֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. בַּשַּׁבָּת יֵשׁ זְמַן לומר דְּבָרֵי תוֹרָה, לְשִׁיר שִׁירֵי קֹדֶשׁ לְלַמֵּד בִּיחָד – וְכָל זֶה מְזַכֵּיר לָנוּ שֶׁגַּם אַחֲרֵי הַשַּׁבָּת נִעֲשֶׂה רַק דְּבָרִים שֶׁל קֹדֶשׁ וְשִׁמוּסִיפִים טוֹב בְּעוֹלָם. הַבְּנֵת יוֹנוֹ?"

"כֵּן אָבֵא, גַּם הַבְּנֵתִי כְּמָה חֲשׁוּבָה לָנוּ שַׁבָּת בְּשִׁבְלֵי יְמֵי הַשָּׁבוּעַ, וְגַם הַבְּנֵתִי שֶׁכְּדָאִי לִי לְפָרֵק אֶת הַבְּנֵן שֶׁבְּנֵיתִי וְהַפְּעַם לְבָנוֹת אוֹתוֹ עִם עֲצִירוֹת לְהַתְּבַנְנוֹת אִיךְ מִתְּקַדְמִים בְּכָל שָׁלֵב". וְאָכֵן תּוֹךְ זְמַן קָצֵר, שְׁנֵי הַבְּנֵינִים הָיוּ בְּנוִיִּים נִהְדָּר, וַיִּנּוֹן וַיִּוֹסֵף הָיוּ שְׁמַחִים וְגַאִים בְּמָה שִׁיְצְרוּ.

יוֹסֵף וַיִּנּוֹן קָבְלוּ מִשְׁחָק הַרְכָּבָה חֲדָשׁ וּמִרְתֵּק מִסְבָּתָא, כָּל אַחַד קָבַל מִשְׁחָק מְשֻׁלוֹ. "הַיְלָדִים מִשְׁחָקִים מִמֶּשׁ יָפָה. זֶה מְעַסִּיק אוֹתָם הַרְבֵּה זְמַן בְּשִׁקֵּט בְּחֹדֶר הַמִּשְׁחָקִים" חָשַׁב לְעַצְמוֹ אָבֵא כְּשֶׁסָּדֵר אֶת הַסְּלוֹן לְאַחַר שֶׁסְבָּתָא יֵצֵא. לְאַחַר זְמַן מָה, אָבֵא נִכְנַס לְחֹדֶר הַמִּשְׁחָקִים, וְגִלָּה שֶׁאָכֵן יוֹסֵף הִרְכִּיב אֶת הַמַּגְדֵּל בְּצוּרָה נִפְלְאָה, אִךְ יוֹנוֹ... לֹא הִצְלִיחַ לִיצֵר מִשְׁהוּ מִצְלַח. יוֹנוֹ שָׁאַל אֶת אָבִיו: "אָבֵא, אִיךְ זֶה שִׁוּסֵף בָּנָה כָּל כֶּף יָפָה, וְאַצְלִי הַמַּגְדֵּל נִרְאָה כְּמוֹ צִנּוֹן מִרְקָד? שְׁנֵינוּ הִסְתַּכְּלָנוּ אִיךְ הַדָּגִם אֲמֹר לְהִרְאוֹת וְהַתְּחַלְנוּ לְבָנוֹת". אָבֵא הֶעֱבִיר אֶת הַשְּׂאֵלָה לְיוֹסֵף, וַיִּוֹסֵף הַסְּבִיר: "אֲנִי לֹא הִסְתַּכְּלָתִי רַק בְּהַתְּחַלָּה עַל הַדָּגִם הַסּוֹפִי וּמֵאֵז עֲבַדְתִּי בְּרִצְף. עֲשִׂיתִי מְדִי פַעַם הַפְּסִיקוֹת שֶׁבְּהֵן הִסְתַּכְּלָתִי בְּחֹבֶרֶת הוֹרָאוֹת וְהַתְּקַדְמָתִי לְפִי מָה שֶׁכְּתוּב שֵׁם". יוֹנוֹ הִמְשִׁיק בְּעַצְמוֹ אֶת הַמִּשְׁפָּט: "וְאַלּוֹ אֲנִי לֹא עֲשִׂיתִי הַפְּסִיקוֹת אֲלֵא עֲבַדְתִּי בַמֶּרֶץ לֵלֵא הַהַפְּסָקָה וְהַתְּבַנְנוֹת אִיךְ לְהַתְּקַדֵּם בְּכָל שָׁלֵב, עַד שִׁיְצֵא לְבִסּוֹף הַדְּבָר הַעֶקוּם הַזֶּה שֶׁבְּנֵיתִי".

אָבֵא סָכַם וְהוֹסִיף: "בְּדִיוֹק יוֹנוֹ. כְּשִׁישׁ דְּבָר גְּדוֹל שְׂרוּצִים לַעֲשׂוֹת, חֻיָּבִים מְדִי פַעַם לְעַצֵּר וּלְבַדֵּק שֶׁאֲנַחְנוּ בְּכוּוֹן הַנִּכּוֹן. אִתָּה יוֹדֵעַ שֶׁאֲפִלּוֹ כְּשֶׁבָּנוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן וְרָצוּ לְגַרֵם לְדָבָר הַגְּדוֹל בְּיוֹתֵר:

תְּלִידִים אֶסְפְּרִים

עַל מָה זָעַק הָרַב

פַּעַם בַּחוּה"מ סְכוֹת זְכִינוּ לְהִסִּיעַ אֶת הָרַב לְבִי"ח בִּירוּשָׁלַיִם. הַשְּׂאֲרָנוּ אֲצֵל הָרַב אֶת הַמִּפְתָּח לְרִכְבּ, וּבֹגֵר אַחַר הָיָה אֲמֹר לְהַחֲזִיר אוֹתוֹ. כְּשֶׁרָצִינוּ לְעַלּוֹת לְאוֹטוֹבּוּס לְטִיּוֹל בְּעִיר, גְּלִינוּ שֶׁהָאֲרָנָן נִשְׂאָר בְּרִכְבּ. חֲזַרְתִּי אֶל הָרַב לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ אֶת הַמִּפְתָּח, וְהוּא כָּבַד הָיָה מְחַבֵּר לְמַכְשִׁיר רְפוּאִי. פְּתֹאֵם הָרַב נֶאֱנַח בְּקוֹל גְּדוֹל, וְנִהְלַתִּי וְהִסְתַּכְּלָתִי לְצַדִּיקִים לְרִאוֹת אִם יֵשׁ אַחוֹת שֶׁתּוֹכֵל לְטַפֵּל בְּכָאֵב שֶׁל הָרַב, וְשֶׁאֲלַתִּי אֶת הָרַב מָה קָרָה וְאִיפֵה כּוֹאֵב? אִךְ מִהַר מְאוֹד הַבְּנֵתִי שֶׁלֹּא מְדַבֵּר בְּכָאֵב פִּיזִי. הָרַב אָמַר לִי שֶׁאִין לּוֹ כְּאֵבִים, אֲלֵא שֶׁהוּא כ"כ מְצַטֵּעַ שֶׁיִּבְגְּלוּ אֲנִי צָרִיךְ לְטַרַח וּלְלַכֵּת שׁוּב לְרִכְבּ. הָאֲנַחָה שֶׁלּוֹ עַל שֶׁהוּא הַטְּרִיחַ תְּלַמִּיד (לְמִרְוֹת שֶׁזוֹ בְּכָלֵל הִיְתָה הַטְּעוֹת שְׁלִי), הִיְתָה מִמֶּשׁ כְּנֵה אֲמִתִּית וְעֲצַמְתִּית, שֶׁבְּתַחֲלָה בְּאֵמַת הִיְתִיתִי בְּטוֹחַ שֶׁכּוֹאֵב לוֹ מִשְׁהוּ בְּגוֹף. נִפֶּשׁ זָכָה וְרִגִישָׁה, לְכָל אָדָם וְאָדָם..

זְלִיגַר שׁוֹמְרוֹן

יש לכם סיפור אישי
על הרב דרוקמן
שתרצו אפרסם בפניה לזו?
שלחו לכתובת האימייל:
amirbrow@gmail.com
הפרסום נתון
לשיקול דעת המערכת

שבת אופי!

פניני חיים

שאלות ותשובות מאת הרב חיים דרוקמן
מעובד מתוך "ואשיבה", תשובות לצעירים מאת הרב חיים דרוקמן

השסעים בעם

כשאנו מסתכלים היום על מה שקורה בחברה הישראלית, אנו רואים את השסע שנוצר בחברה שלנו: דתיים - חילונים, אשכנזים - ספרדים, כל יום צף איזה שסע אחר. איך הרב רואה את כל זה?

בשביל מה צריך לצוות על זה?! אנו נדרשים לאהוב גם את מי ששונה וחושב אחרת מאיתנו. אהבת ישראל נדרשת דווקא כשיש חילוקי דעות, דווקא לנוכח שונות והבדלים!

עם ישראל הוא עם אחד, גם אם הוא מורכב מקבוצות שונות זו מזו. חז"ל (ספרי, דברים שמו, ה) מביאים משל מארמון הבני על ספינות: כל זמן שהספינות מחוברות זו לזו - הארמון עומד בגאון, אך אם תיפרדנה הספינות ותתפזרנה - יקרוס הארמון וישקע במצולות.

כך עם ישראל: "וַיְהִי בַיּוֹם הַהוּא מִלֶּךְ - בְּהִתְאַסֵּף רְאִשֵׁי עַם, יַחַד שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל" (דברים לג, ה) - "כשהם עשויים אגודה אחת, ולא כשהם עשויים אגודות אגודות" (ספרי דלעיל). מתי הקדוש ברוך הוא מלך? - כאשר שבטי ישראל מאוגדים יחד. ה' מתגלה בעולם על ידי עמו ישראל - אך רק בתנאי שעם ישראל אחד ומאוחד.

חז"ל (ויקרא רבה כו, ב) אומרים, שאף שדודו של דוד המלך היה צדיק מדורו של אחאב הרשע, דווקא בדורו של דוד היו נופלים במלחמה, מפני שהייתה בהם דלטוריה, ולא היו ביניהם שלום ואחוה - ואילו בדורו של אחאב היו יוצאים למלחמה ומנצחים, חרף רשעותם הרבה - מפני שהיה ביניהם שלום!

כשישראל מאוחדים, גם אם חלילה ישנן בעיות, הקדוש ברוך הוא מסייע בידם. אך כשהם מפורדים ונאבקים זה בזה, אף אם הם צדיקים, כביכול - גם הקדוש ברוך הוא נפרד מהם, חלילה.

עלינו להרבות באהבת חנינם, לחפש את הטוב איש ברעהו, להימנע משנאה ומחלוקת שאינה לשם שמיים - ועם זאת, לדעת להילחם באהבה, בענוה ובכבוד על ערכים החשובים לנו.

היחסים בינינו צריכים להיות כמו במשפחה. אני מכיר משפחות שבניהן שונים זה מזה גם בהשקפת עולמם וגם באורח חייהם, אחד דתי ואחד לא דתי, אחד ימין ואחד שמאל. הם יכולים בדברים מסוימים להתווכח - אבל הם תמיד אוהבים זה את זה, כי הם אחים.

כך צריך להיות בעם ישראל כולו. כל אחד ואמונתו, כל אחד והשקפת עולמו, כל אחד ואורח חייו, אבל למה לשנוא איש את רעהו? עלינו להתייחס איש כלפי רעהו כמו בני משפחה, שהרי כולנו בסופו של דבר משפחה אחת גדולה - "המשפחה אשר העליתי מארץ מצרים" (עמוס ג, א).

פעמים רבות מדברים על התנגשויות בכנסת. חברי הכנסת צריכים לדעת שההתנהגות שלהם משמשת דוגמה לעם כולו. אומנם אין לך מקום שמתנהלים בו ויכוחים יותר מהכנסת, אך צריך להבדיל בין ויכוח לגיטימי ואפילו רצוי - לבין ריב אמוציונלי רווי יצרים ושנאה. חברי

הכנסת נדרשים לשמש דוגמה חיובית לעם כולו איך ראוי לאחים להתנהג זה עם זה, גם אם אינם אחים ביולוגיים.

המפתח לפתרון כל השסעים הללו הוא חינוך. חינוך לאהבה, לקבלת האחר; לדעת להבחין בין הדעות של האנשים - לבין האנשים עצמם. עלינו לדעת שגם אם פלוני חושב אחרת מאיתנו - גם הוא מתכוון לטובה, אך רואה את המציאות אחרת. וגם אם אנו חושבים שראיית המציאות שלו מסולפת ומעוותת - בכל זאת כוונתו לטובה, ואין לשנוא אותו - אלא לכלל היותר את הדעות שלו. צריך להילחם נגד דעותיו - אך לא נגד האדם עצמו.

התורה מצווה אותנו (ויקרא יט, יח): "וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ". איזה אדם אנו מצווים לאהוב? האם את מי שחושב כמונו?

אהבת ישראל נדרשת דווקא כשיש חילוקי דעות, דווקא לנוכח שונות והבדלים!